

Datum 14 maart 2023

Betreft Reactie op uw Woo-verzoek

Geachte ,

U heeft op 30 november 2022, door mij ontvangen op 30 november 2022, met een beroep op de Wet open overheid (hierna: Woo) om informatie verzocht. Uw verzoek heeft betrekking op de export van en exportvergunning(en) en exportkredietverzekeringen voor EUV/DUV lithografiemachines en -technologie van ASML alsmede machines en technologie van ASMI naar China.

Specifiek vraagt u om de volgende documenten (in de periode 2018 tot indiening van het verzoek):

- Documenten van het Ministerie van Buitenlandse Zaken intern, waaronder:
  - Documenten in het kader van het Wassenaar Arrangement.
  - Documenten aangaande exportcontrole van de Verenigde Staten, waaronder de Minimis Rule, de Foreign Direct Product Rule, Export Administration Regulations (EAR, de Commerce Control List en de Entity List).
  - Documenten in het kader van de Wet Strategische Diensten, Besluit Strategische Goederen, de Uitvoeringsregeling Strategische Diensten, de Regeling Goederen voor Tweeërlei Gebruik en de algemene uitvoervergunningen NL002 en NL010.
- Documenten door of namens het Ministerie van Buitenlandse Zaken gemaakt, ontvangen of gewisseld met andere partijen of vertegenwoordigers van die andere partijen. Bij die andere partijen gaat het om alle, waaronder:
  - De Verenigde Staten:
    1. The White House
      - (i) Executive office of the president
      - (ii) National Security Council
      - (iii) National Security Advisor
    2. Departement of State
      - (i) Under Secretary for political affairs
      - (ii) Under Secretary For Economic Growth, Energy and Environment
    3. Departement of Defence
    4. departement of Commerce
      - (i) Bureau of Industry and Security

- (ii) International Trade Administration
- 5. Ambassades
- 6. Veiligheidsdiensten
- Nederland:
  - 1. Het Ministerie van Algemene Zaken
  - 2. Het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
  - 3. Het Ministerie van Defensie
  - 4. Het Ministerie van Financiën
  - 5. De MIVD
  - 6. Nederlandse Ambassades waaronder de Verenigde Staten en China
  - 7. Netherlands Office Taipei
  - 8. Atradius DSB
- Europa:
  - 1. Europese Commissie
  - 2. Europees Parlement
  - 3. Europese Raad
  - 4. Raad van Ministers
- De Volksrepubliek China
  - 1. Ministerie van Buitenlandse Zaken
  - 2. Chinese Ambassade in Nederland

De ontvangst van uw verzoek is per e-mailbericht bevestigd op 30 november 2022, waarbij tevens de beslistermijn is verlengd. Op 22 december 2022 heeft een gesprek met u plaatsgevonden naar aanleiding van het door u ingediende verzoek. Hierbij was eveneens een beleidsmedewerker van het Ministerie van Economische Zaken aanwezig.

Met deze brief wordt op uw verzoek beslist.

Wettelijk kader

Uw verzoek valt onder de reikwijdte van de Woo. Voorts valt uw verzoek binnen de reikwijdte van de Verordening (EU) nr. 952/2013 van het Europees Parlement en van de Raad van 9 oktober 2013 tot vaststelling van het douanewetboek van de Unie (hierna: DWU) en de Algemene Douanewet.

Besluit

Ik heb besloten de aangetroffen documenten niet openbaar te maken. Er doet zich een aantal uitzonderingsgronden en beperkingen voor zoals genoemd in de Woo, die een beperkte kennisname van hetgeen in het document is opgenomen rechtvaardigen. Voor de motivering hiervan verwijs ik naar het onderdeel 'Overwegingen' van dit besluit.

Ik merk hierbij in zijn algemeenheid het volgende op.

Exportcontrole is een nationale competentie. De minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking is verantwoordelijk voor de exportcontrole op militaire en dual use goederen. In de uitvoering

van het beleid werkt het Ministerie van Buitenlandse Zaken intensief samen met de Douane, inlichtingendiensten, het bedrijfsleven en partnerlanden. Zoals bekend is het besluit tot afgifte van exportvergunningen voor dual use goederen een nationale bevoegdheid, maar zijn de overkoepelende juridische kaders voor exportcontrole overeengekomen in EU-verband. Het doel van exportcontrole van dual use goederen, diensten en technologie is erop gericht te voorkomen dat export hiervan, rechtstreeks of via doorgeleiding, ongewenste gevolgen heeft, zoals ten behoeve van proliferatie van massavernietigingswapens, conventionele militaire inzet of voor mensenrechtenschendingen. Zoals vermeld in de Kamerbrief Open Strategische Autonomie is exportcontrolebeleid een manier om ongewenste technologische overdracht te voorkomen.

Nederland beoordeelt elke vergunningaanvraag voor export van dual use goederen en technologie op een case-by-case basis op het risico van ongewenst eindgebruik. Deze beoordeling vindt plaats voorafgaand aan de export. De overheid maakt deze risicoanalyse in het kader van de (inter)nationale veiligheid op basis van de daarvoor geldende criteria, zoals de eigenschappen van het te exporteren product, de toepasbaarheid van het product, de eindgebruiker en het land van bestemming.

Het hiervoor beschreven exportcontrolekader doet geen recht aan de unieke aard en het grote strategische belang van halfgeleider technologie, en alle (toekomstige) technologische toepassingen. Halfgeleiders zitten namelijk verwerkt in alle elektronica, van mobiele telefoons en ijskasten tot vitale infrastructuur en militaire toepassingen, en zijn dus inherent dual use. De rol van Nederland (se bedrijven) in de halfgeleiderketen is cruciaal en uniek, met name op het gebied van de machines waarmee geavanceerde halfgeleiders worden gemaakt. Dit gaat niet alleen om lithografie-machines maar ook om machines die in andere stappen van de halfgeleider productieproces een essentiële rol spelen.

Meerdere factoren spelen een rol in exportcontrolebeleid in deze sector, waaronder risico-inschattingen voor de (inter)nationale veiligheid, de strategische positie van het Nederlandse bedrijfsleven binnen de wereldwijde halfgeleiderindustrie en het belang van deze sterke positie voor de EU als geheel, de mondiale verwevenheid van de halfgeleider waardeketen, en de geopolitieke dynamiek.

Van belang hierbij is eveneens de internationale dimensie van exportcontrole. Exportcontrolebeleid is bij uitstek een onderwerp van internationaal beleid en internationale samenwerking/coördinatie is een essentieel onderdeel teneinde gestelde doelen te kunnen bereiken. Hierbij

zijn de gesprekken en afspraken in multilaterale exportcontroleregimes van belang, welke doorwerken in Europese regelgeving (de basis van het Nederlandse exportcontrolebeleid) en Nederland streeft naar eensgezinde uitvoering hiervan.

Voorts voert Nederland doorlopend bilaterale gesprekken met partners over exportcontrole. Primaire partners zijn de EU-lidstaten en de Europese Commissie, ook worden gesprekken gevoerd met de VS, Japan, Zuid-Korea, en andere gelijkgezinde landen. Op zowel politiek als werkniveau is er regelmatig overleg met o.a. de VS over de export van geavanceerde technologieën, waaronder halfgeleider-technologie. In deze gesprekken wordt ook gesproken over Amerikaanse beleidsinitiatieven. Hierbij worden bijvoorbeeld veiligheidsoverwegingen besproken, maar ook de gevolgen voor de Nederlandse industrie.

Indien ik uw verzoek in het licht van het voorgaande beschouw, merk ik het volgende op. Uw verzoek heeft betrekking op een zeer specifieke bestuurlijke aangelegenheid, te weten exportvergunningen voor halfgeleider-technologie, waarbij u refereert aan specifieke bedrijven. U vraagt mij, naast documenten die zien op (de behandeling) van specifieke exportaanvragen, om de documenten openbaar te maken die betrekking hebben op de contacten die ik heb gehad met meerdere door u genoemde (instellingen van) landen, Europese instellingen (in het licht van het door u genoemde bedrijf).

De (inhoud van de) dialoog die ik voer met landen en instellingen over export van geavanceerde technologieën waaronder halfgeleider-technologie en (het) exportcontrolebeleid is zeer vertrouwelijk en diplomatiek van aard. Tijdens deze gesprekken wordt bijvoorbeeld gesproken over (in te nemen) strategische posities dan wel voornemens/initiatieven van andere landen in de mondiale waardeketen van halfgeleider-technologie (waar ASML en ASMi ook deel van uitmaken). Gelet op de aard en de inhoud van die gesprekken kan ik de inhoud hiervan niet openbaar maken. Het openbaren van de inhoud van dergelijke bilaterale overleggen zou de noodzakelijke vertrouwelijkheid en effectiviteit van het diplomatieke verkeer en bilateraal overleg ondermijnen, de betrekkingen met bepaalde landen, staten dan wel internationale organisaties schaden en een toekomstige dialoog over exportcontrole en samenwerking in dat kader bemoeilijken.

Voorts merk ik op dat, zoals ook is aangegeven in eerdere Wob-besluiten omtrent deze specifieke aangelegenheid, er medio januari 2020 nieuwsberichten zijn verschenen over een vergunningsaanvraag die ASML heeft ingediend bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken, hetgeen

destijds is bevestigd door de toenmalige minister Kaag. Dit was reden om die verzoeken destijds in behandeling te nemen. Sindsdien zijn er meerdere nieuwsberichten verschenen over dit bedrijf en de desbetreffende aanvraag en is door (onder andere) mijn ministerie eveneens tot op zekere hoogte informatie verstrekt over dit onderwerp.

Het uitgangspunt van de Nederlandse overheid blijft echter dat er geen (inhoudelijke) informatie wordt verstrekt over individuele vergunningaanvragen van bedrijven voor export van dual-use goederen en in het verlengde hiervan, de (inhoud van de) contacten die Nederland hierover heeft met andere landen en instellingen.

Hiertoe acht ik van belang dat de contacten die ik heb met de desbetreffende bedrijven inzake het proces van de vergunningaanvraag (alsmede de documenten die ik verkrijg in dat kader) naar zijn aard vertrouwelijk zijn en tevens inzicht geven in de unieke positie van deze bedrijven in de mondiale waardeketen van (producten die gebruikmaken van) halfgeleiders, welke informatie uiterst concurrentiegevoelig is. De genoemde vertrouwelijkheid is tweeledig en dient niet alleen ter bescherming van de concurrentiepositie en reputatie van bedrijven, maar dient evenzeer het belang dat ik er zelf bij heb om goed geïnformeerd te zijn, zowel in het licht van een goed ondernemersklimaat en de internationale concurrentiepositie van Nederland als de uitvoering van vergunningprocedures. Voorts is van belang dat het gaat om een individueel bedrijf dat vanwege zijn unieke technologische kennis onderdeel is (geworden) van een diplomatieke dialoog, hetgeen ook direct raakt aan de relatie van Nederland met die landen. Daarbij is van belang dat het proces van vergunningverlening van ASML ook nog niet is afgerond en dat dit traject niet gebaat zal zijn bij openbaarmaking door mij van informatie die dat traject zou kunnen beïnvloeden.

Tegen deze achtergrond dien ik de bij deze bestuurlijke aangelegenheid betrokken belangen af te wegen tegen het algemene belang van openbaarheid, zoals bedoeld in de Woo, hetgeen ertoe heeft geleid dat ik geen documenten zal openbaren. Ik zal dat hieronder toelichten.

Inventarisatielijst

Ik heb besloten, los van de vraag of ik hiertoe verplicht ben, om u geen inventarisatielijst te verstrekken. Hierbij betrek ik hetgeen ik hiervoor heb overwogen onder het kopje "besluit".

Aan de hand van een omschrijving van documenten op een inventarislijst is vrij nauwkeurig af te leiden wie met wie contact heeft gehad (afzender/ontvanger), waarover het ging (onderwerp) en wanneer dat

plaatsvond (datum) en hoe vaak (frequentie). Indien ik een inventarislijst integraal dan wel gedeeltelijk openbaar zou maken, dan zou ik alsnog een gedetailleerd inzicht bieden in deze bestuurlijke aangelegenheid, wat afbreuk zou doen aan de belangen die ermee gemoeid zijn om de documenten zelf niet openbaar te maken. Het anonimiseren van die lijst of het weglaten van bepaalde kolommen zou slechts tot een niet zinvolle opsomming leiden.

Ik zal wel, aan de hand van uw ingediende verzoek, categorieën van documenten weergeven zodat u inzicht heeft in de verschillende documenten die zijn aangetroffen in relatie tot de door u genoemde opsomming. Ik voeg hier tevens de uitzonderingsgronden aan toe op grond waarvan ik heb besloten om de soorten documenten niet openbaar te maken. Hierbij merk ik op dat er meerdere gronden toepasbaar kunnen zijn op (de) documenten. Vervolgens zal ik hieronder voor de verschillende documenten/documentsoorten nader motiveren hoe ik tot mijn beslissing ben gekomen. Hierbij is van belang dat voor veel documentsoorten geldt dat deze op dezelfde grond(en) worden geweigerd. Als voorbeeld noem ik e-mailwisselingen vanuit mijn departement met andere landen die worden geweigerd in het licht van het belang van de bescherming van de buitenlandse betrekkingen. Gelet op de soortgelijkheid van die documenten zou een afzonderlijke motivering tot herhalingen leiden die geen redelijk doel dienen. Ik zal dan ook per uitzonderingsgrond een motivering geven en aangeven op welke documenten die uitzonderingsgrond van toepassing is.

- De export van en exportvergunning(en) en exportkredietverzekeringen voor EUV lithografiemachines en -technologie van ASML naar China alsmede de export van en (mogelijke) exportvergunning(en) en exportkredietverzekeringen voor DUV lithografiemachines en -technologie van ASML naar China. Hierbij merk ik op dat ten aanzien van DUV technologie geen sprake is van (het aanvragen van) exportvergunningen. Voorts merk ik op dat, zoals reeds in het gesprek met u aan de orde is gekomen, er geen sprake is van exportkredietverzekeringen in deze context.

1. Interne documenten van mijn ministerie

- ◆ Documenten betreffende exportvergunning->12 DWU
- ◆ Documenten in kader van Wassenaar arrangement
  - Gerubriceerde documenten over lijstvoorstellen-> 5.1.2.a, 5.1.2.i
  - Alle openbare documenten m.b.t. Wassenaar staan op www.wassenaar.org
- ◆ Documenten aangaande exportcontrole van de VS
  - Niet aanwezig

- ◆ Documenten in het kader van o.a. Wet Strategische Diensten en Besluit Strategische Goederen
    - Niet aanwezig
    - Alle openbare documenten hierover staan op www.rijksoverheid.nl
2. Documenten door of namens mijn ministerie gemaakt/ontvangen/gewisseld met (vertegenwoordigers van) partijen waaronder:
- ◆ De Verenigde Staten
    - E-mails ->5.1.1.c, 5.1.2.a, 5.1.2.e, 5.1.2.i
    - Positiepapers ->5.1.2.a, 5.1.2.i
    - Staatsgeheime informatie ->5.1.1.b, 5.1.2.a
    - Presentaties (spreadsheets, PowerPoint)
      - Technisch inhoudelijk ->5.1.1.c, 5.1.2.a, 5.1.2.i
  - ◆ Nederland
    - E-mails ->5.1.1.c, 5.1.2.a, 5.1.2.e, 5.1.2.i
    - Memo's ter informatie->5.1.1.b, 5.1.1.c, 5.1.2.a, 5.1.2.e, 5.1.2.i en 12 DWU
    - Memo's ter besluitvorming->5.1.1.b, 5.1.1.c, 5.1.2.a, 5.1.2.e, 5.1.2.i en 12 DWU
    - Kamerbrieven -> reeds openbaar
    - Positiepapers-> 5.1.2.a, 5.1.2.i
    - Agenda's-> 5.1.2.a, 5.1.2.e, 5.1.2.i
    - Instructies Posten->5.1.1.c, 5.1.2.a, 5.1.2.e, 5.1.2.i
    - Gespreksaantekeningen->5.1.1.b, 5.1.1.c, 5.1.2.a, 5.1.2.e, 5.1.2.i
    - Gespreksverslagen->5.1.1.b, 5.1.1.c, 5.1.2.a, 5.1.2.e, 5.1.2.i
    - Communicatielijnen/spreekteksten -> 5.1.2.i
    - Staatsgeheime informatie->5.1.1.b, 5.1.2.a
    - Presentaties (spreadsheets, PowerPoint)
      - Technisch inhoudelijk->5.1.1.c, 5.1.2.a, 5.1.2.i
      - Financieel (bedrijfsspecifiek) ->5.1.1.c, 5.1.2.a, 5.1.2.i
  - ◆ Europa
    - E-mails->5.1.1.c, 5.1.2.a, 5.1.2.e, 5.1.2.i
    - Positiepapers-> 5.1.2.a, 5.1.2.i
    - Presentaties (spreadsheets, PowerPoint)
      - Technisch inhoudelijk->5.1.1.c, 5.1.2.a, 5.1.2.i
  - ◆ De Volksrepubliek China
    - Niet aanwezig

- De export van en exportvergunning(en) en exportkredietverzekeringen voor machines en technologie van ASMI naar China-> ik verwijs hiertoe naar hetgeen ik hierboven heb aangegeven.

Beoordeling

Wassenaar arrangement:

U heeft mij verzocht om documenten in het kader van het Wassenaar arrangement. In het Wassenaar Arrangement worden afspraken gemaakt over de controle op conventioneel militair en dual-use goederen en technologie. Jaarlijks worden lijsten van gecontroleerde goederen geactualiseerd. De 'Plenary', het besluitvormend orgaan, treft elkaar elk jaar in december. Onderliggende werkgroepen hebben periodiek ontmoetingen. Alle besluiten zijn op basis van consensus en de (weerslag van de) onderhandelingen zijn confidentieel. Ik zal geen documenten openbaar maken die betrekking hebben op de voorbereiding, voorstellen en onderhandelingen in het kader van de besluitvorming van het Wassenaar Arrangement nu hiermee het belang van de betrekkingen van Nederland met andere landen en staten en met internationale organisaties in het geding komt. Hierbij betrek ik dat deze informatie gelet op de aard en inhoud hiervan diplomatiek van aard is. De besluitvorming geschiedt op basis van consensus en de weerslag van de onderhandelingen is confidentieel (zoals ook door de leden is overeengekomen). Indien ik deze vertrouwelijkheid zou schenden zou dit de betrekkingen met andere landen schaden en zou dit eveneens het proces van besluitvorming (in de toekomst) bemoeilijken. Bij het voorgaande merk ik op dat daar waar sprake is van openbare documenten u deze terug kunt vinden op www.wassenaar.org.

Documenten aangaande exportcontrole van de VS:

Ten aanzien van dit onderdeel van uw verzoek merk ik op dat ik niet over documenten beschik.

Documenten in het kader van o.a. Wet Strategische Diensten en Besluit Strategische Goederen:

Los van documenten die reeds beschikbaar zijn op www.rijksoverheid.nl beschik ik (in dit kader) niet over andere documenten. U kunt informatie ten aanzien van dit onderwerp vinden op bijvoorbeeld <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/exportcontrole-strategische-goederen/wetten-en-regels-export-strategische-goederen>.

Dossiers inzake vergunningaanvragen

Artikel 12 DWU

Voor zover u mij heeft verzocht om documenten die betrekking hebben op de exportaanvragen van ASML en ASMi merk ik het volgende op.

Ten aanzien van deze documenten merk ik het volgende op. De desbetreffende documenten vallen onder het regime van de geheimhoudingsbepaling van artikel 12 DWU. Alvorens ik dit verder motiveer zal ik u, ter toelichting hierop, een dergelijke procedure beschrijven.

Het aanvraagproces is als volgt:

De aanvrager dient een aanvraag in bij de Centrale Dienst voor In- en Uitvoer (CDIU) van de douane. Een dergelijke aanvraag wordt voorzien van bijlagen zoals een eindgebruikersverklaring en evt. aanvullende informatie over de goederen. De CDIU verwerkt de documenten, plaatst ze in het online behandelstelsel, stuurt een ontvangstbevestiging en stelt een preadvies op.

Het ministerie van Buitenlandse Zaken ontvangt bericht van de CDIU dat de aanvraag klaar staat voor beoordeling. Het ministerie bekijkt de aanvraag, toetst aan criteria zoals vastgelegd en legt deze toetsing vast in een beslisnota die wordt voorgelegd aan de bewindspersonen.

Ten aanzien van deze documenten geldt dat zij, met uitzondering van de nota waarmee de aanvraag is getoetst, onder de geheimhoudingsbepaling van artikel 12 DWU vallen. Hiertoe is het volgende van belang.

Artikel 12 van de DWU bevat een geheimhoudingsplicht voor alle door de douaneautoriteiten bij de uitvoering van hun taken verkregen inlichtingen die van vertrouwelijke aard zijn of die als vertrouwelijk zijn verstrekt. Het betreft een uitputtende bepaling die rechtstreekse werking heeft binnen de Nederlandse rechtsorde en voorrang geniet boven het nationale recht¹. Dit betekent dat de documenten die onder de geheimhoudingsbepaling van artikel 12 DWU vallen, niet onder de Woo vallen. De geheimhoudingsbepaling van artikel 12 DWU kent geen beoordelingsruimte om tot een andere afweging te komen.

---

¹ Rb. Zeeland-West Brabant 24 maart 2022, zaaknr. BRE 21 /798 WOB KAR

Voor wat betreft deze geheimhoudingsplicht van de Douane, merk ik het volgende op. De Douane houdt toezicht op de in- en uitvoer van goederen, controleert of de verschuldigde belastingen worden betaald en of goederen bij uitvoer voldoen aan de voorschriften.

De Douane is in het bezit van gegevens over controles en gegevens uit douaneaangiften over de uitvoer naar landen. De Centrale Dienst voor In- en Uitvoer beschikt daarnaast over exportvergunningen.

Deze gegevens zijn onderworpen aan de geheimhoudingsplicht van de Douane.

De informatie in de documenten van een aanvraagdossier, met uitzondering van delen van de beslisnota, valt derhalve onder de definitie van gegevens die aan de Douane zijn verstrekt als zijnde inlichtingen die van vertrouwelijke aard zijn of als vertrouwelijk zijn verstrekt in het kader van een douaneaangifte, zoals beschreven in artikel 12 DWU. Ik merk hier nog bij op dat artikel 12 DWU ziet op het vertrouwelijk verstrekken van inlichtingen, niet enkel op de verstrekking van documenten. Voorts is hierbij van belang dat wanneer verkregen vertrouwelijke inlichtingen worden overgenomen uit brondocumenten naar (interne) documenten, die onder het regime van de Woo kunnen vallen, artikel 12 van het DWU zich tegen openbaarmaking van deze informatie blijft verzetten voor zover de inhoud onder de definitie van dat artikel valt. Louter de verplaatsing van vertrouwelijke inlichtingen van een stuk naar een ander (intern) stuk ontnemt immers niet de vertrouwelijke aard van de verkregen inlichtingen. Dit zou ook de werking van artikel 12 van het DWU op onaanvaardbare wijze ondergraven.

De bepaling van artikel 12 DWU werkt op die manier door in alle documenten die voornoemde inlichtingen bevatten. Gelet op het voorgaande zal ik deze voornoemde documenten integraal weigeren en niet openbaar maken.

Ten aanzien van de voornoemde (beslis)nota('s) merk ik het volgende op. Deze documenten bevatten strikt genomen ook informatie die niet onder de geheimhoudingsplicht van artikel 12 DWU valt.

Informatie verkregen van bedrijven

Deze laatstgenoemde informatie is gegenereerd op basis van de inlichtingen die zijn verstrekt in het kader van de vergunningaanvraag door de desbetreffende bedrijven. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om bedrijfs- en fabricagegegevens die in vertrouwen zijn verstrekt en betrekking hebben op productinformatie, de ontwikkeling hiervan en mogelijke toepassing hiervan. Deze informatie betreft concurrentiegevoelige gegevens. Openbaarmaking zou het desbetreffende

bedrijf eveneens onevenredig benadelen. Voorts gaat het gaat bijvoorbeeld om een buitenlandpolitiekadvies gebaseerd op toetsing van de informatie aan de geldende criteria. Van deze informatie zijn de inlichtingen als bedoeld in de geheimhoudingsplicht van artikel 12 DWU gemakkelijk af te leiden. Deze inlichtingen zijn in het kader van een vergunningaanvraag in vertrouwen door bedrijven aan het Ministerie van Buitenlandse Zaken verstrekt. Publicatie van deze gegevens kan voor een onevenredige benadeling zorgen voor de partijen die deze gegevens hebben verstrekt. Het ondermijnt bovendien alsnog de effectieve werking van artikel 12 DWU en belemmert zo de taakuitoefening van de douane in de exportcontrole.

Voorts merk ik nog het volgende op. Bij bepaalde passages in de memo's (bijvoorbeeld in het buitenlandpolitiek advies) is eveneens het belang van de betrekkingen van Nederland met andere staten in het geding. Zo bevatten de documenten, naast visies op de beoordeling van de exportvergunning, bijvoorbeeld visies van Nederlandse ambtenaren op de houding van andere staten inzake het verstrekken van vergunningen, informatie en visies/analyses/commentaren over de betrekkingen met het land waar de vergunningaanvraag betrekking op heeft alsmede omtrent de veiligheidssituatie aldaar, dan wel informatie die vertrouwelijk in bilaterale overleggen is gedeeld door andere landen. Ik ben van oordeel dat dit belang zwaarder moet wegen dan het belang van openbaarheid nu ik voorzie dat het internationale contact op bepaalde punten stroever zal gaan lopen indien die informatie openbaar gemaakt zou worden. Dit zou de noodzakelijke vertrouwelijkheid en effectiviteit van het diplomatieke verkeer en bilateraal overleg ondermijnen.

Tot slot bevatten de (beslis)nota's eveneens persoonsgegevens van ambtenaren. Het gaat om gegevens die herleidbaar zijn tot een persoon, zoals onder meer namen, e-mailadressen, functienamen en telefoonnummers. In het kader van goed werkgeverschap vind ik dat het belang van privacy zwaarder moet wegen dan het belang van openbaarheid. Dit ter bescherming van de privacy van de betrokken ambtenaar/ambtenaren. Daarbij weegt mee dat het hier niet gaat om het opgeven van een naam aan een individuele burger die met een ambtenaar in contact treedt, maar om openbaarmaking op grond van de Woo.

Concluderend ben ik van oordeel dat voornoemde belangen hier zwaarder moeten wegen dan het belang van openbaarheid. Ik zal de aangetroffen documenten om die reden niet openbaar maken.

Absolute uitzonderingsgronden

Veiligheid van de Staat

Op grond van artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder b, van de Woo, mag ik geen informatie openbaar maken als dit de veiligheid van de Staat zou kunnen schaden. Hierbij gaat het in ieder geval om de bescherming van de democratische rechtsorde, zowel voor wat betreft de instituties als de daarbij betrokken personen, gebouwen en goederen.

Naar mijn oordeel kan openbaarmaking van bepaalde onderdelen uit een document de veiligheid van de Staat in gevaar brengen nu hiermee inzicht zou worden gegeven in de (wijze van) betrokkenheid van organisaties bij (voorbereidingen op) de besluitvorming over exportvergunningen. Ik maak deze informatie daarom niet openbaar.

Bedrijfs- en fabricagegegevens

Op grond van artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder c, van de Woo mag ik geen informatie openbaar maken als het gaat om bedrijfs- en fabricagegegevens die in vertrouwen aan de overheid zijn medegedeeld. De vertrouwelijkheid van de informatie die aan de overheid is verstrekt, kan bijvoorbeeld blijken uit een expliciete verklaring. Het is ook mogelijk dat de vertrouwelijkheid door de verstrekker mocht worden aangenomen. Het gaat hier om gegevens waaruit informatie kan worden afgelezen of afgeleid over de technische bedrijfsvoering, het productieproces, de afzet van producten of de afnemers of leveranciers. Ook financiële gegevens kunnen als bedrijfs- en fabricagegegevens worden aangemerkt.

Gelet op de bestuurlijke aangelegenheid waar uw verzoek betrekking op heeft komen in de geïnventariseerde documenten een veelheid aan bedrijfs- en fabricagegegevens voor. Dit betreffen documenten die betrekking op communicatie met betreffende bedrijven alsook (informatie in) documenten die vertrouwelijk (inter)departementaal zijn gewisseld en met bepaalde landen in het licht van communicatie over exportcontrole dan wel in het kader van de zaak. Deze informatie komt bijvoorbeeld voor in de e-mails, presentaties, gespreksverslagen/aantekeningen en memo's.

Uit de aanwezige bedrijfs- en fabricagegegevens (voor zover deze niet vallen onder de reikwijdte van artikel 12 van het DWU) kunnen wetenswaardigheden worden afgeleid met betrekking tot de technische bedrijfsvoering, het productieproces, de afzet van het product en de kring van afnemers en leveranciers. Concreet betreft het informatie over (potentiële) leveranciers, de toepassing van het product, strategische planning, (potentiële) klanten, marktontwikkelingen en informatie over prijzen en het onderhoudsproces. Daarnaast bevinden zich onder de stukken uitgebreide productomschrijvingen met een zeer hoog niveau van

(technisch) detail. Dit geeft direct inzicht in de productie van deze producten. Bij openbaarmaking van deze informatie zouden derden inzicht kunnen krijgen in de (financiële) bedrijfsvoering van het bedrijf, wat diens concurrentiepositie voor (toekomstige opdrachten) kan schaden. Eveneens zou de relatie van het bedrijf met andere partijen in het geding kunnen komen en derde partijen de informatie in hun voordeel kunnen gebruiken.

Ik zal deze informatie dan ook niet verstrekken.

Relatieve uitzonderingsgronden

Het belang van de betrekkingen van Nederland met andere landen en staten en met internationale organisaties

Op grond van artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder a, van de Woo wordt geen informatie openbaar gemaakt als dit de relatie van Nederland met andere landen en staten en met internationale organisaties beschadigt. Deze uitzonderingsgrond beoogt te voorkomen dat de wettelijke plicht tot het verstrekken van informatie tot gevolg zou hebben dat de Nederlandse internationale betrekkingen schade zouden lijden. Dat is bijvoorbeeld het geval indien, als gevolg van het verschaffen van informatie ingevolge de wet, wordt voorzien dat het internationale contact op bepaalde punten stroever zal gaan lopen, met als gevolg bijvoorbeeld dat het onderhouden van diplomatieke betrekkingen, of het voeren van bilateraal overleg met andere landen, staten of internationale organisaties moeilijker zou gaan dan voorheen wordt, of dat men in die andere landen, staten of internationale organisaties minder geneigd zou zijn tot samenwerking dan voorheen.

Hierbij wordt opgemerkt dat voor het bestaan van het vermoeden dat diplomatieke betrekkingen zullen verslechteren als gevolg van het openbaar maken van bepaalde informatie niet altijd een concrete aanwijzing in de vorm van een uitdrukkelijke kennisgeving van een ander land, staat of internationale organisatie tot niet openbaarmaking noodzakelijk is, als uit de aard en inhoud van de gevraagde informatie kan volgen dat deze vertrouwelijk is.

Zoals volgt uit de jurisprudentie van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: de Afdeling) hoeft een vermoeden dat diplomatieke betrekkingen zullen verslechteren niet altijd een concrete aanwijzing in de vorm van een uitdrukkelijke kennisgeving van een

andere staat of organisatie, als uit de aard en de inhoud van de informatie (reeds) kan volgen dat deze vertrouwelijk is².

Voorts merk ik op dat het inroepen van deze uitzonderingsgrond niet enkel is voorbehouden aan situaties waarin sprake is van (diplomatieke) documenten inzake het diplomatiek verkeer met een andere staat dan wel staten. Ook daar waar sprake is van interne-, interdepartementale- of andere mailwisselingen en waarin gesproken wordt over (visies op) lopende diplomatiek trajecten of bijvoorbeeld een vertrouwelijk gedeelde visie of een voorstel van een lidstaat, kan het inroepen van deze uitzonderingsgrond aan de orde zijn.

Zoals reeds verwoord voert Nederland bilaterale gesprekken met partners over exportcontrole. Primaire partners zijn de EU lidstaten en de Europese Commissie, ook worden gesprekken gevoerd met Japan, Zuid-Korea, en andere gelijkgezinde landen. Op zowel politiek- als werkniveau is er regelmatig overleg met o.a. de VS over de export van geavanceerde technologieën, waaronder halfgeleidertechnologie. Aan de hand van de inventarisatielijst kunt u zien over welke documenten ik in dit kader beschik.

In het kader van uw verzoek heb ik beoordeeld of het verschaffen van informatie het internationale contact met een land, staat, dan wel organisatie zal verslechteren, waarbij ik de aard en de inhoud van de documenten heb betrokken. Ik ben tot het besluit gekomen, zoals reeds aangegeven in de inleiding bij dit besluit, dat dit aan de orde is en ik derhalve geen documenten zal verstrekken waarbij dit belang aan de orde is.

De door mij geïnventariseerde documenten betreft diplomatieke correspondentie, informatie over bilaterale overleggen, informatie over standpunten van andere staten/Europese instellingen dan wel informatie waarin een visie/appreciatie wordt gegeven over de standpunten van andere staten/Europese instellingen, gerelateerd aan exportcontrole in brede zin (dan wel in het licht van de bedrijven ASML en ASMi).

Het betreft informatie die diplomatiek van aard is dan wel betreft het (een

---

² Zie hiertoe ook de uitspraken van de Afdeling ECLI NL:RVS:2013:BZ7635, ECLI:NL RVS:2014:3439 en ECLI:RVS:2018:2988.

weergave van) informatie die in vertrouwen werd gedeeld en uitgewisseld, bijvoorbeeld in bilaterale overleggen. Uit de aard en de inhoud van de documenten dan wel de omstandigheden waaronder de informatie is verkregen volgt de vertrouwelijkheid van de daarin vervatte correspondentie.

Zo behelzen de stukken weergaven van gesprekken (en de daarin gedeelde visies, uitlatingen dan wel meningen) die zijn gevoerd met landen en instellingen. Eveneens zou openbaring ertoe leiden dat strategische posities dan wel voornemens/initiatieven van andere staten in de mondiale waardeketen van halfgeleiders (waar ASML en ASMi deel van uitmaken) worden prijsgegeven. Zo bevatten bijvoorbeeld positiepapers de inzet en positie van Nederland, andere landen dan wel de EC met betrekking tot onderwerpen gerelateerd aan export(controle) van geavanceerde technologieën waaronder halfgeleidertechnologie. Voorts bevatten de stukken (staatsgeheime) inlichtingen die zijn verstrekt dan wel zeer specifieke bedrijfsvertrouwelijke informatie over geavanceerde technologieën waaronder halfgeleidertechnologie. In de stukken zijn eveneens, al dan niet ter voorbereiding op bilaterale overleggen, analyses van standpunten en gedragingen van andere staten die door medewerkers van mijn ministerie zijn gedaan opgenomen.

Gelet op de aard en inhoud van de informatie is het belang van de betrekkingen van Nederland met andere staten en internationale organisaties in het geding en zal ik de informatie niet openbaar maken. Hierbij acht ik van belang dat de betrokken landen en organisaties er op dienen te kunnen vertrouwen dat de gedeelde informatie zoals visies/standpunten/voorstellen in het licht van het onderwerp van uw verzoek vertrouwelijk blijft. Openbaarmaking zou de noodzakelijke vertrouwelijkheid en effectiviteit van het diplomatieke verkeer en bilateraal overleg (in de toekomst) ondermijnen. Het openbaar maken van bovengenoemde informatie zou er ook toe kunnen leiden dat andere landen in de toekomst weigeren om informatie in vertrouwelijkheid met Nederland te delen, als ze weten dat die informatie middels interne documenten van het ministerie van Buitenlandse Zaken dan wel middels (weergaven van) eigen documenten openbaar wordt gemaakt voor eenieder.

Ik merk hierbij op dat het in het kader van de reeds genoemde voortdurende dialoog van Nederland met partners, lidstaten en instellingen omtrent de (belangen van) samenwerking op het gebied van export van geavanceerde technologieën, de implicaties van wetgeving/maatregelen van landen, de mondiale verwevenheid en de geopolitieke dynamiek alsmede (de betrokkenheid van) individuele

bedrijven zoals ASML en ASMi, van belang is dat een dergelijke dialoog in vertrouwen kan worden gevoerd. Het openbaar maken van informatie hieromtrent zou dit in ernstige mate verstoren.

De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer

Op grond van artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder e, van de Woo kan ik geen informatie openbaar maken als dit de persoonlijke levenssfeer schaadt en dit belang zwaarder weegt dan het belang van openbaarheid.

In de meeste documenten staan persoonsgegevens van ambtenaren. Het gaat om gegevens die herleidbaar zijn tot een persoon, zoals onder meer namen, e-mailadressen, functienamen en telefoonnummers. In het kader van goed werkgeverschap vind ik dat het belang van privacy zwaarder moet wegen dan het belang van openbaarheid. Dit ter bescherming van de privacy van de betrokken ambtenaar/ambtenaren. Daarbij weegt mee dat het hier niet gaat om het opgeven van een naam aan een individuele burger die met een ambtenaar in contact treedt, maar om openbaarmaking op grond van de Woo.

Daar waar namen van derden en andere gegevens die tot hen te herleiden zijn in de documenten voorkomen geldt voor deze personen eveneens dat zij erop hebben mogen vertrouwen dat op een zorgvuldige en behoorlijke wijze met hun persoonsgegevens wordt omgegaan. Teneinde de persoonlijke levenssfeer van deze personen te beschermen weegt het belang de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van de betrokken personen zwaarder dan het belang van openbaarheid.

Het belang van het goed functioneren van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen

Op grond van artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder i, van de Woo kan ik geen informatie openbaar maken wanneer dit het goed functioneren van de Staat of andere overheden schaadt en dit belang zwaarder weegt dan het belang van openbaarheid.

Concepten

Voor een ordentelijk verloop van het besluitvormingsproces is het belangrijk dat dit gebeurt op basis van voldragen documenten. Wanneer (communicatie over) conceptteksten of de conceptteksten zelf openbaar worden gemaakt, is dit schadelijk voor het goed functioneren van de Staat nu er een publiek debat kan ontstaan over documenten die nog niet rijp zijn voor besluitvorming. Daar is ook hier sprake van. U kunt hierbij bijvoorbeeld denken aan concepten van de Kamerbrieven en Kamervragen. Ik zal (passages over) conceptteksten dan ook niet openbaar maken. Ik merk hierbij op dat er in de fase waarin documenten

nog een definitieve vorm moeten krijgen ruimte moet zijn om conceptteksten en gedachten met elkaar uit te wisselen waarbij een zekere mate van veiligheid en vertrouwelijkheid noodzakelijk is. Ik merk hierbij op dat definitieve versies van Kamerbrieven dan wel beantwoording van Kamervragen alsmede verslagen van verhandelingen in de Tweede Kamer en Kamercommissies reeds openbaar zijn.

Het bovenstaande geldt ook voor (communicatie over) concepten van communicatielijnen dan wel spreekteksten welke documenten antwoorden bevatten die mogelijk gegeven kunnen worden op vragen gerelateerd aan de aan de orde zijnde bestuurlijke aangelegenheid. Het openbaar maken van deze informatie heeft geen meerwaarde in het licht van een goede en democratische bestuursvoering. Voor zover er op enig moment antwoorden zijn gegeven is die informatie reeds in het openbaar uitgesproken en daarmee openbaar.

Zoals ik heb aangegeven bevatten veel documenten visies, analyses en standpuntbepalingen van Nederland gerelateerd aan exportcontrole in brede zin (dan wel in het licht van ASML en ASMi) en de op dat moment heersende politieke situatie. De (inhoud van de) documenten die ik binnen mijn departement, met andere ministeries, ambassades dan wel andere instellingen heb gewisseld hebben hier geheel betrekking op. Openbaarmaking van deze informatie zou inzicht geven in dit proces en de wegingen die zijn gemaakt in dat kader alsook in de onderhandelingspositie van Nederland. Dit zou tot gevolg hebben dat deze onderhandelingspositie wordt geschaad en het moeilijker zal worden om de belangen van Nederland op juiste en zorgvuldige wijze te kunnen behartigen bij toekomstige (soortgelijke) gesprekken dan wel onderhandelingen. Eveneens zou dit een zorgvuldige beleidsvoering, waaronder de voorbereiding en uitvoering, en daarmee het goed functioneren van het openbaar bestuur schaden.

Ik merk hierbij op dat het in het kader van de reeds genoemde voortdurende dialoog van Nederland over export van geavanceerde technologieën, de implicaties van wetgeving/maatregelen van landen, de mondiale verwevenheid en de geopolitieke dynamiek alsmede (de betrokkenheid van) individuele bedrijven zoals ASML en ASMi, van belang is dat een dergelijke dialoog in vertrouwen kan worden gevoerd. Het openbaar maken van informatie hieromtrent zou dit in ernstige mate verstoren.

De genoemde vertrouwelijkheid (en hiermee het voorkomen van benadeling van partijen) is tweeledig en beperkt zich niet tot het belang van het betrokken bedrijf dat er bij gebaat is dat de behandeling van de

vergunningaanvraag niet onnodig wordt bemoeilijk, vertraagt of zelfs geheel in gevaar wordt gebracht, maar strekt ook tot bescherming van het belang van het goed functioneren van het openbaar bestuur. Ter behartiging van het algemene belang dat gemoeid is met een goed ondernemersklimaat en de internationale concurrentiepositie van Nederland is het nodig dat ik goed geïnformeerd ben. Ik kan dat alleen bereiken als ik met betrokkenen vertrouwelijk en openhartig informatie en standpunten kan uitwisselen. Het gaat bijvoorbeeld zoals aangegeven om documenten visies, analyses en standpuntbepalingen van Nederland gerelateerd aan exportcontrole in brede zin (dan wel in het licht van ASML en ASMi), maar ook om bedrijfsgevoelige gegevens zoals: marktanalyses, analyses van concurrente bedrijven, technische kennis, productontwikkeling en beschrijvingen van landensituaties. Dergelijke contacten kunnen alleen zinvol plaatshebben als gesprekspartners erop kunnen rekenen dat de noodzakelijke vertrouwelijkheid gewaarborgd blijft. Als de vertrouwelijkheid waar nodig niet kan worden gewaarborgd en partijen binnen en buiten de overheid er dus rekening mee moeten houden dat informatie over de aard en de inhoud van die contacten alsnog openbaar wordt, zullen dergelijke contacten in de toekomst stroever verlopen en zullen derden zich daarbij in de toekomst terughoudender opstellen bij het delen van informatie en standpunten. Dit schaadt een zorgvuldige beleidsvoering, waaronder de voorbereiding en uitvoering, en daarmee het goed functioneren van het openbaar bestuur. Dit gaat bijvoorbeeld om de uitvoering van de vergunningprocedure, waarvoor uitwisseling van informatie tussen bedrijf en mijn ministerie van essentieel belang is.

Interne e-mail / postbussen

Goede communicatie is een belangrijk onderdeel voor het functioneren van de Staat. Dit gebeurt veelal via de mail, daarom is het van belang om dit goed te organiseren. Hiervoor worden ook postbussen voor interne en externe communicatie gebruikt. Meerdere documenten bevatten e-mailadressen van interne e-mail postbussen van mijn ministerie dan wel andere organisaties alsmede toegangscode's naar digitale vergaderingen.

Deze e-mailadressen zijn niet bestemd voor communicatie buiten de kring van de overheid. Openbaarmaking van het e-mailadres kan het gebruik van de interne e-mail postbussen verstoren, omdat in dat geval ook externen naar deze postbus kunnen mailen. Dit zorgt ervoor dat het gebruik van het systeem van interne en externe communicatie wordt verstoord. De potentiële hinder die de gebruikers van deze e-mailadressen kunnen ondervinden van kenbaarheid voor eenieder van deze e-mailadressen, weegt naar mijn oordeel zwaarder dan het algemene belang van openbaarheid. Het openbaar maken van deze

informatie heeft tevens geen meerwaarde in het licht van een goede en democratische bestuursvoering. Deze e-mailadressen maak ik daarom niet (geheel) openbaar met een beroep op het belang van het goed functioneren van de Staat. Gelet op voorgaande motivering zal ik eveneens de toegangscode naar digitale vergaderingen dan wel links naar interne sites niet openbaar maken. Ook ten aanzien van deze informatie geldt dat de potentiële hinder die de gebruikers hiervan kunnen ondervinden zwaarder weegt dan het algemene belang van openbaarheid

Wijze van openbaarmaking en plaatsing op internet

Een geanonimiseerde versie van dit besluit wordt geplaatst op <http://www.rijksoverheid.nl>, zodat deze voor eenieder beschikbaar is.

Mocht u naar aanleiding van dit besluit vragen hebben, dan kunt u contact opnemen met de Directie Juridische Zaken van het Ministerie van Buitenlandse Zaken.

De minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking,
namens deze,

[Deze brief is niet voorzien van een handtekening. In een formele en beveiligde omgeving is vastgelegd dat de beslissingsbevoegde akkoord is met de inhoud van dit document en de verzending.]

Afdelingshoofd Exportcontrole Strategische Goederen

Tegen dit besluit kunt u binnen zes weken na de dag waarop dit is bekend gemaakt een bezwaarschrift indienen, gericht aan de minister van Buitenlandse Zaken, t.a.v. de Directie Juridische Zaken postbus 20061, 2500 EB Den Haag.